

Írta: Baksa Lujza

Mostohatársadalom

Napjainkban az egészséges gyereket sem könnyű felnevelni, mert ahhoz hogy megfelelő táplálkozást biztosítsunk számára, fizikai és szellemi fejlődéséhez megteremtsük a szükséges feltételeket, nem annyit kell keresni, a-mennyit nálunk egy átlagember keres. Ha rokkant gyerek van a családban, a gond még több- És nemcsak azért, mert a problémákat a gyógyszerek beszerzése is gyarapítja.

A fogyatékosok különleges bánásmódot, több figyelmet igényelnek, jobban lekötik szüleiket, mint az egészséges gyerekek. Kárpátalján 7104 rokkant gyereket tartanak nyilván. Az állam az ő eltartásukhoz sem nyújt érezhető segítséget. Az első kategóriába soroltak 576 ezer karbovanec nyugdíjat kapnak, míg a második kategóriások és a 16 éven aluli rokkantak csak 288 ezret. Vannak jól felszerelt gyermekotthonok, ahol szakképzett személyzet gondoskodik ezekről a gyerekekről. A megyei szociális védelmi főosztály égisze alatt Munkácson egy 110 férőhelyes intézet működik a lányok részére, Nagyszőlősön pedig egy 225 férőhelyes a fiúk számára. De a létszám egyikben sincs meg. Az előbbiben 70-en, az utóbbiban mintegy 130-an tartózkodnak. Ezenkívül még a huszti járási Vilsaniban is van egy intézmény, itt a 200 férőhelyből 190-et betöltöttek. S bár ezekben a gyermekotthonokban állandó orvosi felügyelet alatt vannak a gondozottak, s ellátásuk is jobb, mint sok családban, az utóbbi időben anyagi megfontolásból a szülők inkább otthon tartják őket. Mert a családnak még arra a néhány százezer kuponra is szüksége van, amit nyugdíjként és segélyként kapnak. (Ha viszont intézetbe adják őket, ez az anyagi támogatás nem jár.) És ne feledjük, a rokkant gyerekek is élveznek bizonyos előjogokat (például: kedvezményes feltételekkel juthatnak hozzá kézi meghajtású Zaporozsechez az olyan felnőttek, akik gyermekbénulásban szenvedő, 16 éven aluli gyereket gondoznak, továbbá az ilyen gépkocsival rendelkező rokkantak üzemanyag-, javítási és karbantartási költségtérítést kapnak). S ez ugyancsak sokat nyom a latban, amikor arról kell dönteni, adják-e őket intézetbe vagy sem.

A gyermekkori rokkantak, továbbá bizonyos betegségekben szenvedő gyerekek ingyenes gyógyszerellátásra jogosultak. Megilleti ez a csernobilieket is, vagyis azokat a gyerekeket, akik az atomerőműben történt baleset következtében szenvedtek egészségkárosodást – ezek a sugárfertőzött vidékekről települtek át Kárpátaljára –, valamint azoknak a kárpátaljaiaknak az 1986 áprilisa után született gyerekeit, akik a katasztrófaelhárítók között voltak és megkapták a csernobili státust. Megyénkben mintegy 1200 ilyen gyerek él. Közöttük 57 áttelepült van. Míg a legtöbb gyerek csak alkalmanként esik át teljes körű orvosi kivizsgáláson, a csernobilieket rendszeresen. Az egészségügyi felügyelet esetükben különösen fontos, ezért Ungváron egy időben külön gyermekorvost osztottak be hozzájuk. A szűkös anyagi lehetőségek miatt a doktornő csak félállásban tevékenykedett, de még így is jelentős munkát végzett. Aztán már erre a félállásra sem telt, s a csernobilieket visszakerültek a körzeti gyermekgyógyászok felügyelete alá.

– Jobb lenne, persze, ha ezekre a gyerekekre egy orvos felügyelne, így jobban figyelemmel lehetne kísérni egészségi állapotukat – vélekedik Jurij Hrab, a csernobilieket ügyeit intéző megyei főosztály vezetője. – Szorgalmaztuk is ezt a megyei egészségügyi

főosztályon. A válasz az volt, hogy a kérdésben a gyermekkorház vezetősége a saját hatáskörén belül dönthet.

Az utóbbinak azonban nincs pénze egy ilyen állás rendszeresítésére, a körzeti orvosok terhére, pedig nem tudja megoldani a dolgot, így marad minden a régiben. Csakhogy ez senkinek, de főleg a csernobili gyerekeknek nem jó, úgyhogy a megyei egészségügyi főosztálynak a csernobili ügyeit intéző főosztállyal és gyermekkorház vezetőivel együtt kell megoldást találni az ügyben. Gondolom, kis jóakarattal néhány nap alatt dűlőre lehet vinni a dolgot.

A csernobili katasztrófa következtében egészségkárosodást szenvedett gyerekek minden évben ingyenes szanatóriumi beutalóra jogosultak. Tavaly 188-an éltek közülük ezzel a jogukkal. Június 10. körül indul az idej első gyerekcsoport Kárpátaljáról a Krímre, Jevpatoriába szanatóriumi gyógykezelésre. Hogy ezt a 40 iskolást még hány fogja követni, nehéz lenne megjósolni. Noha beutaló van, s fizetni sem kell érte, sőt az oda-vissza utat is megtérítik, a szülők nem szívesen engedik el gyermekeiket gyógyüdülésre. A csernobili ügyeit intéző főosztály már az újságokban is hirdetett, jelentkező mégis alig akad. Pedig most, hogy ezeknek a gyerekeknek a külföldi gyógykezelését a minisztérium immár nem finanszírozza, a belföldi szanatóriumi üdülés az egyetlen lehetőség arra, hogy javítsanak egészségi állapotukon. Miért nem akarják ezt megérteni a szüleik?!

A csernobili státust elnyert gyerekek azok, akik napjainkban nemcsak papíron, de a valóságban is élveznek bizonyos előjogokat. A többiekkel szemben a társadalom úgy viselkedik, mintha a mostohaanyjuk lenne. Pedig az a közösség, amely nem gondoskodik a gyerekekről, tulajdonképpen a saját sírját ássa, hiszen a jövőtől fosztja meg önmagát.

Nem véletlen, hogy ez elsőként az anyáknak jutott eszébe. Az ungvári városi nőtanács aktivistái úgy gondolták, itt az ideje annak, hogy cselekedjenek. Igaz, nagy dolgokat nem tudnak véghezvinni, mert pénzük nekik sincs, de talán ha hozzálátnak a munkához, akadnak támogatóik. És a kis segítség is segítség. A Megyei Egészségügyi Központtal összefogva „Tudatos anyaság” címmel akciót szerveztek a kismamák megsegítésére. Inkább erkölcsi támogatás ez, mint anyagi, de kétségkívül példaértékű. Az anyák iskoláját elvégző nőket találkozóra hívják, melyen nőgyógyászok, gyermekorvosok adnak nekik hasznos tanácsokat. A nőszervezet, pedig egy apró ajándékkal kedveskedik: a csomagban a Johnson és Johnson cég világszerte ismert babaápolószerei találhatóak (sampon, hintőpor, szappan, krém). Az amerikai New Jersey állambeli Several Sources Foundation, melynek vezetője Kathy Di Fiore, küldött közel 400 ilyen csomagot Ungvárra az idén születő kisbabák számára. Úgy néz ki, hogy további küldemények is lesznek, így ezt az ajándékot minden kismama megkapja székvárosunkban.

– Ez azonban csak az első lépés, további terveink is vannak – mondja Ljudmila Korolcsuk, a városi nőtanács elnöke. –Hamarosan megnyílik a kismamák kávézója, ahol ingyen fogyaszthatnak egy pohár üdítőt vagy szendvicset. Kismama-boltot és varrodát is létesítünk, ezenkívül esti gyermekfelügyeletet szervezünk, hogy a szülők időnként elmehessenek moziba, színházba, de közben biztosak legyenek abban, hogy gyermekük jó helyen van.

A nőtanácsnak köszönhető az is, hogy az Ungvári Szülőotthon az említett amerikai jótékonyági alapítványtól antibiotikumokat, szülészeti segédeszközöket kapott, ami a mostam gyógyszerhiányos világban jelentős segítség.

Az ungvári városi nőszervezet tehát megmutatta, hogy a jelenlegi körülmények között is lehet segíteni a kismamákon. Vajon a helyi tanács szervek vezetői mikor értik meg, hogy a jövő nemzedékéről való gondoskodás napjaink egyik legfontosabb feladata, s azzal nem lehet várni addig, míg a gazdaság talpra áll?!

A holnap alapjait ma kell lerakni.